

United States Holocaust Memorial Museum
Oral History Interview
Romania Documentation Project

Numele și prenumele interviuatului: Evdochia Ilieva

Data nașterii: 1928

Locul nașterii: Oxentea, Republica Moldova

Rola interviului: RG-50.572.0127.01.01

Data interviului: 20 decembrie 2008

Evdochia Ilieva este născută în anul **1928**, în satul **Oxentea** și a fost interviuată cu privire la acțiunile împotriva evreilor care au avut loc în localitatea sa, la începutul războiului. Ea relatează despre evreii din sat despre care spune că a auzit de la un **soldat neamț, Gheorghe Guneș**, care vorbea moldovenește, că au fost strânși și împușcați la Hulbuciuc. Ea povestește că familia ei a fost evacuată în timpul războiului și la **Susleni**, unde a locuit în casa unui om, Vanea, care a dus cu căruța **evrei morți** către **Bolohani**. Ea spune că a văzut atunci **5, 6 căruțe** cu evrei morți și alți circa **20** care mergeau către Bolohani, duși de soldați români. A auzit că acei evrei au fost împușcați acolo. De asemenea, mai povestește că a văzut **evrei morți** și dezbrăcați în pădure la **Hirova**, dar și pe **Nistru** când era apa înghețată.

[01]:00:00:00 - [01]:30:03:50

Q: Bună ziua. Bună ziua matala.

A: Bună ziua.

Q: Spuneți-ne, vă rog, numele de familie și prenumele.

A: Numele de familie ? **Ilieva Evdochia** Temofeevna.

Q: Din ce an sunteți născută ?

A: Din **[19]28**.

Q: Și unde v-ați născut ?

A: Aici pe loc.

Q: Aici pe loc, în satul **Oxentea** ?

A: Da.

Q: Câteva săptămâni în urmă am fost la dumneavoastră dacă vă amintiți și ne-ați povestit despre ce ați văzut, ce s-a întâmplat cu evreii în timpul războiului. Și acum am venit să vă aduceți aminte să povestiți în fața camerei. Spuneți-ne, vă rog, când s-a început războiul, în anul **1941**, unde erați ?

A: Eram copilă la părinți.

Q: Erați în sat aici în Oxentea ?

A: Da, da, da.

Q: Și tot timpul războiului ați fost în Oxentea ?

A: Războiul putem să vă spunem vouă că trei razuri am avut noi pe astea locuri. Au fost în [19]41, și apoi în [19]42 încă nu era liniște, și apoi când s-a început în [19]45, când a fost războiul mare.

Q: [19]44, cred că.

A: Ori [19]44.

Q: Dar tot timpul acesta ați fost în sat în Oxentea sau ați fost și prin alte părți ?

A: De acum când a mers războiul acesta, când au venit mulți, atunci ne-au evacuat pe noi, dar în [19]41 tot am fost evacuați, dar noi am fost evacuați, trimiși la **Susleni**, dar de la Susleni a năbușit armata și am ieșit de acolo din Susleni și ne-au dus la mănăstirea, stai, aproape de, vezi că uit...ne-au dus la mănăstire acolo și acolo tot am stat o vară și când a intrat de toamnă acasă, nu știam unde să intrăm, buruieni prin ogradă, ferestre stricate, nu era nimic în poreată, totul era distrus. Noi am trăit acolo de la vale de biserică și toate războaiele câte au mers pe aici apoi băteau pe biserică, și noi dacă eram acolo aproape de biserică, ne-au distrus strașnic gospodăria.

Q: Spuneți, vă rog, dar în sat înainte de război, aici în Oxentea, trăiau evrei ?

A: Da, trăiau vreo **4**, vreo **5 familii**.

Q: 4, 5 familii ?

A: Da. Dar ei lucrau de rând cu oamenii, aveau pământ, aveau animale și lucrau de rând cu oamenii.

Q: Ați văzut ce s-a întâmplat cu dâșii în timpul războiului ?

A: Acei de aici de pe locul nostru ? Cu ăștia nu am văzut ce s-a întâmplat, numai că s-a auzit unde i-au dus pe dâșii, că ei au rămas aici pe loc, că nu aveau cu ce se duce, că erau săraci. Care au fost pe la târguri erau evrei bogați, și ei s-au silit să se ducă la Israel mai înainte, dar ăștia dacă erau mai săraci, ăștia au stat pe loc. Și după război i-au strâns și pe dâșii și numai pe auzite, care am auzit, v-oi spune și eu, dar cu ochii nu am văzut.

Q: Și ce ați auzit ?

A: Am auzit că i-au luat pe dâșii, dar i-au amăgit, le-au spus că îi iau cel mult pe trei zile și o să se întoarcă înapoi, să ia mâncare, să ia îmbrăcăminte, că ei o să se întoarcă înapoi. Și ei dacă i-au luat, nu s-au mai întors înapoi. Pe urmă s-a auzit, că este la noi aproape de Susleni un iaz, așa un pârâu de apă, și spun că i-au dus pe valea aceea și că i-au împușcat. Dar nu i-am văzut cu ochii, numai cât s-a auzit.

Q: Dar cine v-a povestit despre asta ?

A: Cine mi-a povestit ? Erau soldați pe la noi pe aici, au venit la părinții mei un singur soldat și îi spune lui tata, zice: „știi moșnege unde e Rivin a vostru ?”, dar tata zice: „nu știu”, zice: „ Rivin a vostru l-a împușcat la **Hulbuciuc**”, și zice: „când s-au pregătit ei, noi le-am spus să ia mâncare, să ia câte un cocoș, să ia îmbrăcăminte, să ia, și ei și-au luat și i-am dus acolo la Hulbuciuc și i-am pus în rând să-i împușcăm. Și era un jidănaș tânăr, acela era de o seamă cu mine, și cum ținea el cocoșul în brațe, când am tras cu pușca în el, dar el a sărit în sus, și a zis – mai lasă-mă să mai trăiesc, când a căzut de acum la pământ el era mort. Trebuia noi să ne ducem să-i întoarcem, să vedem dacă rămâne vreunul viu, și întorcându-i de la unul m-a atins așa pe mână, cu sânge de a lor, așa mi-a făcut un cutremur, așa un zguduit mare, mai nu știam ce-i cu mine. Jidani îi jidani, dar nu trebuia să-i împușcăm, că dacă i-am împușcat, cred că tot ceva și la dânșii a fost, m-a zguduit pe mine așa de tare. Mie îmi era jale să trag, dar dacă de la lege era așa dat să-i împușcăm, ce puteam să facem noi ?”. Și prin auzitul soldatului acelaia vă spun și eu, de acum noi eram...

Q: Dar mata ții minte numele la soldatul acela ?

A: **Gheorghe** îl chema.

Q: Gheorghe ?

A: Da.

Q: Dar din ce armată era soldatul acela ?

A: Spunea că îi **neamț**, dar Dumnezeu îl știe din ce națiune o fi fost. Că el grăia tot **moldovenește**.

Q: Dar spunea că-i neamț ?

A: Ce ?

Q: Spunea că-i neamț ?

A: El spunea că-i neamț. Și familia era **Guniș**.

Q: Guniș ?

A: Da. Guniș.

Q: El era Gheorghe Guniș ?

A: Da, Gheorghe Guniș. Venea pe la tata de lua căruța, caii și se ducea și făcea treburile lor ce o fi avut de făcut, ducea de pe aici ceva ori aduceau pe aici ceva. Noi dacă eram copii nu mergeam în urma lor să știm ce fac ei.

Q: Dar soldatul acesta Gheorghe Guniș, de unde era el, era din sat sau din altă parte ?

A: El spunea că-i neamț, dar nu de pe la noi, la noi nici nu a fost așa familie, Guniș. El slujea aici, că aici la noi a fost graniță. Slujea aici, și el așa spunea, că-i neamț, dar Dumnezeu știe ce o fi fost.

Q: Deci asta, de la dânsul știți ce s-a întâmplat cu evreii din Oxentea. Dar ați fost vreodată acolo la locul acela unde a spus el că au fost împușcați evreii ?

A: Noi aveam pământ pe acolo pe aproape, lucram, dar să-i vedem pe dâșii, pe jidani când, cum au rămas ei, i-au înmormântat ori au rămas așa, noi cu frică ne duceam pe acele locuri, trebuia să trecem pădurea și apoi să ajungem acolo la locul acela unde zicea că i-a împușcat pe dâșii. Dar nu i-am văzut, numai cât am auzit de dâșii, dar nu i-am văzut.

Q: Dar în Susleni cât ați fost acolo sau la mănăstire acolo unde ați fost, ați văzut să se întâmple ceva cu evreii acolo ?

A: La Susleni când am fost evacuați, apoi am fost la un om și omul acela ne-a primit și a venit într-o noapte și l-au luat cu căruța cu cai, că el avea căruță și cai și el toată noaptea nu a fost acasă. Dar când de acum să se lumineze, el a apărut cu căruța cu caii la poartă. Și cu puha în mână a intrat în ogradă și spune la fete, că avea fete: „fa Lez, fa Veră, ia-n ieșiți, fa, să vă spun ceva”. Fetele acelea au ieșit, dar una dintre ele, Liza: „unde tată te duci ?”, dar el zice: „dar unde m-or duce soldații ăștia, acolo m-oi duce, eu singur nu știu”; „dă puha, că m-oi duce eu cu căruța”, dar el nu a zis nimic, nici că să-i dea puha, nici că nu, dar noi ca copiii am alergat și noi la poartă. Când am alergat acolo era o grupă de jidănași, și mai tineri, și mai bătrâni, și neveste cu copii în brațe, așa, că erau căruțe mai multe. Aici era căruțele, aici era grupa aceea de jidănași. Acum era un soldat cu dâșii care îi păzea, soldatul acela zice la femeia aceea cu casa, zice: „dă oleacă de apă”, la femeia aceea zice. Dar ea se duce și aduce o cănuță de apă așa cum bunăoară asta, dar el zice: „nu atât, du-te și adu o căldare, o căldare plină cu apă și o cană”. Ea s-a dus și a adus o căldare plină cu apă și cănuța și mergea și le da așa ia câte o fărâmură de pâine, ca și cum ar fi nafura, și le da câte o cană de apă.

Q: Cine le dădea pâinea aceea și apa ?

A: Soldatul acela. Soldatul acela care îi păzea pe dâșii. Și ei puneau în gură bucățica aceea de pâine și beau apa aceea cu de-a sila, dar ei poate erau flămânzi de câtva vreme. Dar beau, au băut toți apă. Una dintre ele avea copil de sân, ea s-a așezat jos să dea la copil sân, dar Liza aceea care zicea să se ducă cu caii zice: „dați-mi mie copilașul acela, că eu l-oi crește”, dar soldatul acela zice: „nu, tu l-oi crește, dar el făcându-se mare, inima lui tot de jidan o să fie”. Dar un jidan bătrân cu barbă albă așa (s-a oprit)

Q: Noi am fost nevoiți să ne schimbăm locul de filmare, dar să continuăm mai departe. Deci mata povesteai despre un evreu bătrân cu barbă albă care spunea ceva, ce spunea ?

A: Ce spunea ? Știi, norodul care s-a grămădit grăia: „unde duc oare grupa asta ?”. Se vedeau pe vorbă că ei sunt jidani. „Unde îi duc pe dânșii ?”. Dar jidanul acela bătrân zice: „noi unde mergem, mergem, cu noi o să plămădească, dar cu voi o să frământă”. Dar Liza aceea care vă spuneam eu, zice: „tată, eu mă duc cu căruța, unde merg căruțele astea atâtea ?”, dar el zice: „la **Bolohani**”. Dar ea ia puha și se ridică pe crucea căruței să se așeze, să se ducă ea cu caii. Când acolo acoperită cu buruienii, când ea dă buruienile așa la o parte, dă de o mână, un o mort. Dar ea zice: „ei nu, na-ți puha, du-te neata, nu mă duc eu”. Dar tatea Vanea acela zice: „apoi ăștia care sunt în căruță încărcăți, toți sunt jidani morți, și iaca îi duc și pe ăștia acolo la Bolohani. Pe ăștia îi duc cred că să-i îngroape, dar pe ăștialalți cred că să-i împuște de acum”. Spunea așa mai pe taină.

Q: Dar mata ai văzut și mata mâna aceea de om mort din căruță ?

A: Nu am văzut, nu am văzut-o.

Q: Mata nu ai văzut-o ?

A: Nu am văzut-o, că ea când s-a ridicat mai bine să se așeze, ea a tras buruienile și ea a văzut mâna aceea și: „aici e o mână, cred că e unul mort aici”. Și erau căruțele acelea încărcate cu morți.

Q: Dar ai auzit cum tata ei îi spunea că acolo sunt evrei, asta mata ai auzit vorbele astea ?

A: Am auzit cum îi spunea, zice: „noi pe ăștia îi ducem, iaca, pe jos merg, dar ăștia care sunt morți îi ducem cu căruța să îi ducem la Bolohani ca să-i îngroape acolo. Ei, aceia morți să-i îngroape, dar aceia vii cred că să-i împuște”.

Q: Și ce s-a întâmplat mai departe ? Ce s-a întâmplat mai departe ?

A: Mai departe noi am stat pe loc acolo și până când s-a auzit că s-a retras armata și nu e armată pe aici și ne-a dat voie și am venit la casele părinților.

Q: Dar în grupul acela de evrei cam câți erau de toți la număr să fi fost ?

A: Ei, pot să vă spun un număr așa. Poate **vreo 20**, dar poate să fi fost mai mulți de 20. Nu i-am numărat, ei stau așa în rând și nu i-am numărat. Dar știi, ne-am înfiorat noi când am auzit așa cuvinte, ne-am îngrozit.

Q: Dar ce s-a întâmplat cu dânșii, iaca, cu grupul acela de evrei ?

A: I-au dus și i-au ucis acolo pe moșia Bolohaniului, dar nu știu unde e satul acela, nu știu cum o fi, are văgăună, ori e loc drept, nu ți-o spune, nu știu prin ce drept e Bolohaniul acela.

Q: Dar cine i-au ucis pe dânșii ?

A: Ei cine ? Aveau soldați care îi păzeau pe dânșii și erau obligați și să-i ucidă pe dânșii.

Q: Ce fel de soldați, din ce armată ?

A: Eu puteam să zic că-s **români** pe haine, dar nația nu știu ce or fi fost.

Q: Dar în ce limbă vorbeau ?

A: În ce limbă vorbeau ei ?

Q: Da.

A: Numai unul vorbea limbă românească, dar ceilalți nu vorbeau.

Q: Dar câți soldați erau de toți ?

A: Or fi fost vreo 5 sau 6, că erau și de o parte, și de alta, la spinarea lor, în partea asta tot erau și îi păzeau.

Q: Dar căruțe câte erau acolo ?

A: **Căruțe** or fi fost **vreo 6, 7**, dar ei aduceau dintr-o pădure acolo, este aproape de Susleni, pe dâșii i-au găsit că umblau prin pădurea aceea, fugeau jidanii aceia. Și ei i-au prins și i-au grămădit și i-au făcut o grupă și îi duceau la Bolohani.

Q: De unde știți despre asta că i-au găsit pe dâșii prin păduri ?

A: Ei fugeau prin păduri, fugeau.

Q: De unde știți ?

A: Ce ?

Q: De unde știți că ei fugeau prin păduri ?

A: D'apoi se spunea, spunea norodul, iaca i-au găsit fugind, ascunzându-se prin pădure, prin tufe. Și rămâneau săracii câte unul și apoi îl duceau tot după ceilalți.

Q: Dar unde ați aflat, cum ați aflat că pe urmă pe grupa asta i-au omorât la Bolohani ?

A: D'apoi nu numai pe la noi îi omorau, mai prin multe sate îi grămădeau și îi omorau.

Q: Dar tatăl Lizei, **moș Vanea** sau cum ai spus că îl chema ?

A: Da.

Q: Ai vorbit cu dânsul după ce el a venit de acolo de la Bolohani ?

A: Ei, el a povestit la familia lui, dar noi nu am intrat în vorba lor.

Q: Dar ce a povestit ?

A: El, cum se spune, ei erau în casă, dar noi eram într-o căsoaie acolo și nu știu ce o fi povestit moșneagul, că el tot era bătrân.

Q: Dar fata, Liza, nu v-a povestit pe urmă nimic despre ce s-a întâmplat acolo ?

A: Ea ca când așa a spus, iaca: „pe aceia i-au dus acolo să-i omoare la Bolohani, dar oare pe noi nu ne-or omorî oare, nu știți ?”. Că veneau nemții de acum, după aceea venea armată nemțească acolo. Și întreba: ruși sunteți sau nu ? Ei aveau o vorbă: nicht ruski, dar noi spuneam că nu. „Este rusul ?”, adică cum în limba lor nu vrem să spunem, „este rusul, dar voi nu vreți să spuneți”. Și căuta prin case la oameni, prin harmane unde erau, tufe, căuta și întrebau de ruși, sunt ruși ori nu, dar nu erau ruși. Aceia erau nemți care îi căutau.

Q: Dar evreii ăștia din grupul acela care l-ați văzut, în ce stare erau ei, cum arătau ?

A: Cum, de bătrâni sau de tineri ?

Q: De bătrâni sau de tineri sau îndeobște cum erau ei ?

A: Îndeobște erau ei ca cum ar fi tata cu familia, tata, cu mama, cu familia și așa erau toți unul și unul, erau și tineri și bătrâni, erau și neveste cu copii.

Q: Aveau ceva lucruri cu dânșii în mâini ?

A: Nu aveau nimic, acolo când i-am văzut eu cu căruțele acelea nu aveau nimic cu dânșii.

Q: Dar cum se purtau soldații cu dânșii ?

A: Nu-i mai ocărau, grăiau binișor cu dânșii și ei ascultau ce le spuneau soldații, ei ascultau. Le spuneau că să nu se întâmple să fugă, că dacă or fugi, din urma lor trag cu pușca și ei nu fugeau.

Q: Dar au fost cazuri când ați văzut pe cineva evrei fugari undeva ?

A: Nu am văzut cum umblau ei ascunzându-se, dar morți am văzut.

Q: Unde ați văzut morți ?

A: Și la **Hirova** când am fost am văzut în pădure **morți**, dezbrăcați de haine, cu pielea goală, și de acum pielea aceea era uscată pe dânșii săracii. Mie îmi era jale, că noi treceam și ne duceam la vie, la maica, și aduceam păstăi de fasole să facem de mâncare la familie, că eram 3 familii la un loc, trebuia mâncare. Și ducându-ne trebuia să trecem printr-o pădure și apoi să ajungem la ogrorul ei. Și eu, ca cea mai mare, vedeam că era în pădure coacță, este un fel de poamă așa, mitișoară și se coace roză, dar eu m-am întins la o creangă de aceea că era multă roadă, să o dezbârn și să o aduc la familie acasă, să o aduc la copii. Și copiii care erau cu mine zic: „ia uite acolo e un om mort, ia uite acolo alt om mort, și-s cu pielea, haidem înapoi că noi ne temem”.

Q: Și mata ai văzut oamenii aceia morți ?

A: Am văzut oameni morți, erau umflați, urâți, negri, nici nu se aseamnă că-i om, ca când era animale.

Q: Câți oameni morți ai văzut în pădure acolo ?

A: Vreo 3 am văzut.

Q: 3 ai văzut ?

A: 3 am văzut.

Q: Și erau toți bărbați sau erau și femei ?

A: Bărbați erau.

Q: Dar de unde știai că ăștia erau evrei morți ?

A: Așa tot lumea grăia că-s evrei, nu-s creștini de-a noștri.

Q: Și erau dezbrăcați cu totul, nu aveau haine pe dânșii ?

A: Nu aveau nimic, nimic, nici chiloți pe dânșii nu aveau, goi erau.

Q: Și au mai fost și alte cazuri când ai văzut oameni morți ?

A: Ce fel de cazuri ?

Q: Ai mai văzut și în altă parte oameni morți ?

A: Nu, nu, numai acolo am văzut morți. De acum aici când a mers războiul acesta care a fost pe mulți ani, am văzut după ce s-a trecut războiul, of, am ieșit, noi am fost prin beciuri, am șezut prin beciuri, am ieșit plini de mâncărime – dacă omul nu mănâncă, slăbește, îl umple și mâncărimea. Apoi ne-am dus, că era de lătura satului în partea aceea, erau grădini, dar noi hai, să ne unim fete, băieți, să ne ducem să vedem unde au stat soldații în grădini, ce a rămas pe acolo. Ne-am dus și am prăjit, era acoperiș făcut, unul acoperă un picior rupt, altul acoperă un cap rupt, altul acoperă numai ciubotele cu picioarele rupte și noi ne-am încrestat și mai departe nu ne-am mai dus, am prăjit acelea și ne-a stat așa jale și ne-am întors înapoi. Dar a fost strașnic, jale pe aici.

Q: Mata data trecută mai spuneai că ai văzut morți și pe **Nistru**.

A: Da, vă spun că când am intrat noi acasă, după evacuare, nu era apă în fântâni. Și numai o singură fântână era, care merge acum la școală cu apă, apoi în aceea era apă curată de băut. Dar era la Nistru apă, și era apa limpede, nu era tulbure, dar nu puteam să luăm să bem, de spălat luam, ne spălăm, dar de băut nu luam, că ședea oamenii așa cum șed bețele și ne-au spus că a noștri creștini care-s botezați merg cu fața în sus, dar aceia mergeau cu fața în jos. Știu că lumea grăia că vin de la **Râbnița**, dar i-au împușcat la Râbnița, dar veneau mai de departe, dar lumea zicea că ăștia i-au împușcat la Râbnița și merg, iaca, pe apă. Și au rămas până primăvara sub gheață.

Q: Era gheață atunci ?

A: Păi gheață era, că noi stricam gheața și luam apă, stricam gheața și luam apă și aduceam să ne spălăm, spălăm rufe, opăream, că eram prăpădiți.

Q: Înseamnă că asta ați văzut iarna înseamnă, sub gheață ați văzut ?

A: Iarna pe sub gheață, da.

Q: Și mulți ați văzut morți ?

A: Apoi mai departe noi nu puteam să ne ducem, că era matca Nistrului, Nistru nu era așa mare ca acum, era îngust, puteam să vedem, grăiam de aici la casa aceea, grăiam cu Țibulenii. Dar de la matca Nistrului în partea aceea noi nu treceam, că acolo și mai mare era la matca Nistrului și acolo nici nu era înghețată gheață, de adâncă ce era. Dar de la matca Nistrului înspre noi încoace, apoi erau, erau mulți.

Q: Cam cât de mulți, aproximativ ?

A: Ei, păi dacă ei erau și stricați de acum, și unul peste altul, nu vă pot spune numărul cât pot să fie. Dacă era dintr-un capăt de sat de acolo și iaca aici unde trăiesc eu acum, aici era marginea satului.

Q: Mai puțin de 10 sau mai mult de 10 ?

A: Or fi fost mai mult de 10.

Q: Și pe urmă primăvara de acum, ați spus când s-a topit gheața, apoi ce s-a întâmplat ?

A: Apoi ce s-a întâmplat ? Care când s-a rupt gheața și s-a dat drumul de vale, apoi i-au luat gheața și îi fărâma, îi făcea ciulamică. Dar care a rămas când s-a tras gheața mai la adânc și a rămas pe mal, Doamne ferește ce are rău are. Am zăcut de două ori, doi ani la rând am zăcut din cauza la duhul acela rău. Au rămas, săracii.

Q: Dar când ați venit în Oxentea mai erau evrei în Oxentea după ce v-ați întors din evacuare ?

A: Nu. Nu au mai fost. Nici acum nu mai sunt.

Q: Data trecută ne-ați povestit despre un caz când o femeie s-a apropiat de mama mamei și spunea că e evreică din Orhei.

A: Da, ea era venită, a zis că e de la Orhei, dar Dumnezeu știe de unde, că ea a zis că are prieteni aici în Oxentea, se duceau oamenii cu pielicele de cârlan și le duceau acolo, făceau cușme, cum erau odată, zice: „eu m-a tras la Oxentea că am prieteni buni aici la Oxentea”, zice: „dar iaca nu văd nici pe unul”. Dar ei dacă erau duși în armată, nu-i vedeau, de acum erau copii mai mulți. Dar unul un flăcăuș așa, nu a fost luat în război, că avea o mână care..., dar el zice: „te uiți la dânsa că ea spune că e din Orhei, o fi bărbat, nu o fi femeie”. Dar ea: „nu măi, iată, am țâțe, am țâțe, nu-s bărbat, îs femeie, măi”.

Q: Și ce s-a întâmplat cu dânsa, cu femeia aceea ?

A: Nu știu. Rămăsese la o casă, că de acum eu a fugit repede acasă, că mama nu ne lăsa să stăm mult pe nahandră, și am fugit repede acasă și ea a rămas la casa aceea unde a tras ea, ședea pe o prispă și se văicărea, că nu știa unde să se ducă, dar ce s-a făcut cu dânsa Dumnezeu știe.

Q: Data trecută mamei spuneai că a venit un soldat român să o ia, îți amintești ?

A: Poate că a luat-o un soldat, că dacă nu erau alții jidani pe la noi, poate că o fi luat-o tot un soldat, că unde era să o lase să se ducă singură ? Aici era apa, peste deal ea nu știa, cred că a luat-o cineva.

Q: Dar ai văzut atunci să vină vreun soldat acolo ?

A: Apoi erau soldați.

Q: Erau soldați acolo pe loc unde era ea ?

A: Da, erau așa prin sat soldați, au fost și acolo unde era ea.

Q: Câți soldați, unul sau doi sau mai mulți ?

A: Doi.

Q: Doi soldați erau ?

A: Doi.

Q: Și ai văzut cum au luat-o sau nu ai văzut ?

A: Nu am văzut. Nu am văzut, că eu am venit acasă.

Q: Au mai fost și alte cazuri ca să omoare sau să strângă și pe alții în afară de evrei ?

A: Nu.

Q: Numai pe evrei ?

A: Numai pe dânșii i-au strâns.

Q: Nu știți dacă au omorât pe moldoveni sau pe ruși, pe ucraineni sau pe altcineva ?

A: Nu s-a auzit. Nu s-a auzit.